

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- PRIJS
- op Koor de Stad, f. 12.
- op Francoper post, w. 14.

(Verschijnt)

driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.

ADVERTENTIEN
15 cents de regel.
10 regels 50 cents de regel.
1 maand 50 cents de regel.

HET BEHOUD.

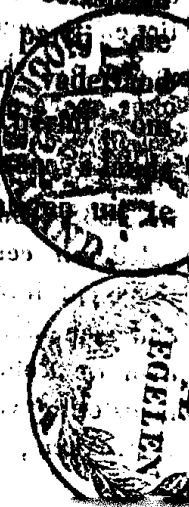
Door eene zonderlinge omkeering van den zin der woorden, of liever door een voorbedacht misbruik van woorden, neemt de partij, die bij ons te lande, met halstarrigheid wil voortgaan op den weg, die, het is zelfs zo dikwijls gezegd, ja, zoo dikwijls onderzocht, ten verderve leidt, met den naam aan van behoudende, conservatieve partij, en door eene natuurlijke gevolgtrekking, worden zij, die verbetering onzer instellingen, hervormingen in het bestuur van staatszaken, ontwikkeling van vrije, onafhankelijke denkbeelden verlangen, onverschillig naar radikalen, omwentelingsgezinden en wat al niet meer. Over de onafhankelijke drukpers, die, niets anders begerende, naar niets anders strevende dan naar de welvaart van het dier vaderland, de verlichting der maatschappij, welke den nederlandschen burger drukken en in het stof der nietigheid gekromd houden, het ontslaan der Nederlandsche Natie van de vernedende voogdij, welke aristocratie en oligarchie op haar uitoefenen, het ontkennen van de natuurlijke behoeften en gewaarwordingen, welke het mensch zijne eigen waarde doen gevoelen, het doen bevroeden dat hij geen slaaf, maar een mensch is, in rust, gehoorzaamheid en vrede levende onder de wetten, welke hij zich zelf heeft voorgeschreven en beschermend onder de weldadige bescherming van den troon, waarop een hem dierbaar schijnt gezeteld is, — over die vrije en onafhankelijke drukpers wordt dagelijks, met eene lergende minachting, den blaam van oproer, omverwerping, haat en eerzucht met volle handen uitgestort.

De dwazen! zij, die zich behoudend durven noemen, zien zij dan niet, dat juist zij, door onverschillig eenen dijk op te rigten tegen den meer en meer ontwikkelenden volksgeest, meer steeds weigerachtig te blijven aan het oude, getrouw nederlandsche volk, dat reeds te vele prouwen van braafheid en getrouwheid heeft afgeleid, den vrijbrief te verleenen, die het van de knellende banden der voogdij, van egoïsmen, aristocratie en oligarchie ontslaan moet, door den volksgeest zoodanig te verstompen, dat hij, als het ware, ongevoelig wordt voor eigen welvaart, niet de conservatieven maar de subversieven moeten genoemd worden? Zien zij niet dat zij te vergeefs werken — dat eenmaal de dijk moet doorbreken

en de staten, die thans nog geleid kan ja wil worden, woedend kan ontevreden, dat het volk eenmaal het loon zijner trouw en braafheid kan komen verlossen, op eenen toon, die geene tegenspraak zal dulden; dat het volk eenmaal zich, zelfs mondig kan verklaren, en eene verschikkelijke reukenschap van zijne vengden komen vragen; dat het volk, eenmaal de oogen openende voor de welvaart die het kan kunnen genieten en den rampzaligen toestand, waarin het zoo onverdient rondgeworsteld heeft, op eigen behoud bedacht kan worden? En, wanneer dit alles eenmaal mogt gebeuren, de hemel verhoede, hoe zal dan de oorzak zijn der botsingen, welke daarmee zullen gepaard gaan? Zij die door hunne halstarrige verkiezingsaan de verkeerdheden van het oude, oogen en ooren voor wenschelijke en nuttige verbeteringen gesloten zullen hebben, behouden, of zij, die thans Nederland en deszelfs gunstigen willen behouden zien? Ja, wij zijn de conservatieven! Dit behoud kan alleen op eenen rekeren en onwrikbaren grondslag gewaarborgd worden, wanneer aan de behoeften des tijds en de verlangens van den meer en meer ontwikkelenden volksgeest, in billijke mate toegegeven wordt. Wanneer namelijk de burgers, met liefde en eerbied naar den troon, opzende, dezen zullen mogen beschouwen als het middelpunt, waaruit al de weldaden, welke over hen uitgestort worden, voort-spruiten; maar tevens naast denzelfden zulke mannen zullen zien staan; welke zij ter verantwoording, ter wezenlijke verantwoording zullen kunnen oproepen voor het leed, dat hun wordt aangedaan; wanneer door eene doelmatige vereenvoudiging van bestuur, door eene strenge nauwgezetheid in het beheer van 's lands middelen, door een opheffen van beroofting en berooving, door het aanbrengen eener gepaste evenredigheid in het opbrengen der behoeften van den Staat, de burger zijne reeds al te lang kwijnende welvaart zal zien herleven; de zuur gewonnen winsten tot de bevordering dier welvaart zal kunnen aanwenden, zonder verplicht te zijn een groot, soms het grootste deel dier winsten aan eene overzadigbare schatkist ten offer te moeten brengen; wanneer men niet meer aan het Nederlandsche volk zal kunnen zeggen: gij wordt in 's lands vergaderzalen vertegenwoordigd, terwijl intusschen het volk geen aandeel in de afvaardiging dier zoogenaamde Vertegenwoordigers heeft; maar wanneer aan het brave,

gefronwe Nederlandsche volk, dat aandeel in de behandeling van de zaken des vaderlands zal gegeven worden, welke naar den voortgang van kennis en verlichting aan hetzelfde toekomt; wanneer eindelijk de vrijheid waarheid wordt en niet langer door kleingeestige aentien, magtspreukige leenstukken en staatkundige kaperijen belesse en belemmerd wordt; wanneer dit alles geschiedt, dan bestaat er een stevige waarborg voor het behoud van 't lieve vaderland. Zij dus, die dat alles verlangen, die er voor in het strijdpark der drukpers treden, die door andere middelen, als petitioneren, voorstellen enz. het trachten te verkrijgen, zijn bij ons de behoudende partij. De gevolgen zouden dit nog duidelijker doen zien. Wanneer hun de zegepraal te beurt viel, wanneer het dankbaar volk zijnen pogers voor die weldaden hulde mogt komen toebrengen, zouden de zelfde mannen, die als subversief voorgedragen en uitgekretel worden, den strijd aanvaarden tegen het radicalisme en de jeugdige democratie, welke thans hier en daar het hoofd opsteekt. Zij zouden zich hoogst gelukkig achtende in het bezit van ware constitutionele vrijheid, alle kiemen van anarchie uitrukken; den troon en het vaderland tegen die plaag der maatschappijen, tegen die verdelfster der vrijheid beschutten en alzoo weder de behoudende partij uitmaken.

Wij zelve hebben, weleens de ongelukkige aanbeyers van het rampzalig stelsel waarvoor wij gebukt gaan, het behoud genoemd; doch nu wij gezien hebben, welk misbruik zij van dien titel maken, hernemen wij die qualificatie. Aan ons en aan degenen die met ons onder de vanden van het constitutionalisme strijden, komt deze eerenaam toe, en wij eischen denzelfden voor ons terug. Tevens noodigen wij al de organen der ware vrienden des vaderlands en van deszelfs belangen, wier getal dagelijks eenen zoo verblijvende vermeerdering ondergaat, ten dringendste uit, deren eere naam niet meer te verkwisten aan eenen partij, die de omverwerping van ons schoon vaderland voorbereidt, en met dien naam ons als revolutionairen, vijanden weizijn, woelgeesten en haatzuchtigen uit te krijten.

ROME. *Le oglio marire da frata, nan da sovrano.*
Ik wil sterfien als een monnik en niet als een vorst.

Ziedaar een schoon bijliedwoord, dat paus Gregorius XVI. naar men verzekert, gerief zou hebben aan de zinnen, die zich zelden misloofde of hem gewaardijlind stelden omtrent het bedenklijke van zijne ziekte, het verlangen bestreden dat hij, daags voor zijnen dood te kennen gaf, om in zijn vertrek de heilige communie te ontvangen. De eerbiedwaardige Opperpriester, die op den troon, te midden der grootheden van het Vatikaan, het strenge leven der Capaldulan geleid had, moest sterven zoo als hij geleefd had, in de ijverige godsvrucht van eenen kloosterling. De dood des rechtvaardigen was kostbaar voor God, even als zijn leven heilig en roemrijk voor de menschen was.

Het H. Collegie heeft zich op zondag den 14 in Conclave vereenigd.

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit Munchen (Beieren) den 10 juni. De eerw. Kanunnik Balthazar Spaeth, deken van het kapittel der hoofdkerk van Munchen, een der geleerdste archeologen van Duitschland, is in die stad overleden in den ouderdom van 72 jaren.

ENGLAND.

Het Hoozerhuis heeft op dinsdag de discussie over de graanwet in comité-generaal voortgezet. Eene nieuwe poging der protectionisten is wederom ijdel geweest. De beraadslagingen zonden des vrijdags daaropvolgende voortgezet worden.

Het Lagerhuis zou eerst woensdag beraadslagen over de *coercion-bill*.

Indien men geloof mag slaan aan zekere brieven uit Londen, zou sir Robert Peel besloten hebben het *coercion-bill* de meerderheid des Parlements erlangde. Hij is de parlementaire werkzaamheden sedert lang moede en toen hij, na de laatste ministeriele crisis, er weder in toestemde het ministerie te behouden, heeft hij aan zijne vrienden verklaard, dat zulks alleen geschiedde om de zaak, welke hij op zich had genomen, om de grondwet te hervormen, tot een goed einde te brengen.

Lady Georgina Fullerton, zuster van lord Granville en schrijfster van den bekenden roman *Ellen Middleton* is in den schoot der catholijke Kerk teruggekeerd. De rev. Horns heeft zijn ontslag genomen van de pastoraat van St. John en St. Laurens te Southampton, welke ontslag door den bisschop van Winchester is aangenomen. De heer Horn zal weldra het catholijk geloof ontfangen.

PORTUGAL.

De opstandelingen uit Lissabon loopen tot den 10 juni. De onrustige beweging is nog ver van gestild te zijn. Op de dagteekening der laatste depesches rukten de opstandelingen op Lissabon aan, zij waren nog slechts 13 mijlen van die hoofdstad verwijderd. Zij stellen als voorwaarde hunner onderwerping, dat al de tegenwoordige officieren der marine en van het leger ontslagen zullen worden en in hunne plaats andere zullen worden, die in 1842 weggezonden werden. De overblijfselen der opstandelingen zijn omgroot getrokken.

Men verwacht dat deze teg getale van 4 of 6000 man tegen Lissabon oprukken. Huane voorhoede wordt geconcentreerd door den beruchten Marton, een der hoofden van het oproer van t Arsenal in 1838. De opstandelingen telken onder hunne geleiders een corps vrijwillige cavallerie, het 96 regiment infanterie en omtrent 200 deserteurs van andere militaire corps. De graaf Villa Real, die door de Koningin was belast geworden met de zamenstelling van een nieuw kabinet, is naar Engeland vertrokken, en in deze taak te kort te zijn ge-

schoten. Zijn toon is een der aafvoerders van de opstandelingen.

Het bevestigd zich dat de Koningin in een oogenblik het voornemen gevormd had om afstand te doen van den troon.

SPANJE.

Men ophoudt zich met dat het gezelschap van het overlijden van H. al de schoonevargen van Madrid negen dagen lang gesloten zullen zijn, te beginnen met den 13 dezer.

Het spaanse volk is en blijft tot in het diepste van het hart catholijk. Ondanks de betreurswaardige moeilijkheden, welke het hof van Madrid nog van den H. Stoel afgescheiden houden, is de dood van den Opperherder voor dat volk nog eene reden van diepen rouw. Eene zoodanige hulde, die niet minder de spaanse patrie als Gregorius XVI tot eer verstrekt, doet de hoop herleven dat de band van eenheid weldra nauwer dan ooit zal toegehaald worden tusschen dat bij nitstek godsdienstig land en den Stoel van den H. Petrus.

FRANKRIJK.

PARIS 18 juni. Een Koninklijk besluit regelt het godsdienstig onderwijs, de discipline inrichtingen en het voedsel der slaven en de koloniën. Wat het eerste onderwerp betreft, komt daarin voor, namelijk voor, dat op elke landelijke woning het gezamenlijk gebed zal plaats hebben des morgens, des avonds, voor en na den arbeid van den dag.

Op alle zon- en feestdagen zal, na de Kerkdienst, godsdienstig onderwijs aan de slaven gegeven worden door den pastoor of de servitor der plaats.

De geestelijke broeders en zusters zijn geroepen tot de opvoeding en het onderwijs der slaven kinderen.

Eindelijk worden bewaarcholen onder de leiding der geestelijke zusters opgericht, voor kinderen onder de acht jaren en voor meisjes boven dien leeftijd.

De Kardinaal-Aartsbisschop van Arras zou den 15 naar Rome vertrekken. Zijne plaats was reeds aan den spoorweg besproken; doch eene ongesteldheid heeft den prelaat verhinderd aan zijn voornemen gevolg te geven. Z. Em. is echter den volgenden dag vertrokken en heeft gebruik gemaakt van de *Duitengewone trein*, welke de prinsen naar Paris moest vervoeren.

BELGIE.

Men leest in de Antwerpsche bladen. De droogte duurt s beds voort en indien zij nog eenigen tijd aanhoudt kan het niet anders of zij zal het kwaad doen van den oogenblik, inzonderheid aan de tweedsort van voege aardappelen. Sedert drie en dertig dagen is er geen druppel regen gevallen in onze omstreken en de thermometer teekent dagelijks van 22 tot 25 graden Reaumur. De meeste regenbakken zijn opgedroogd en het regenwater wordt bij den emmer verpoot. Deze brandel is eene geheel nieuwe industrie in onze stad, alwaar zelden gebrek aan water is.

Uit Paris schrijft men aan den *Courrier de Avers*. Uw gouvernement heeft in de aangelegenheid van internationale betrekkingen eenen maatregel genomen, die aan dezelfde verlichting eer aandoet, en bewijst hoe sterk de instellingen zijn, welke België zichzelf heeft gegeven heeft. Het heeft besloten dat er over het algemeen geen reispassen meer gevorderd zullen worden aan de Fransche, Duitsche en Hollandsche grenzen en dat de Belgische politie zich zal vergenoegen met landloopers, die de openbare veiligheid zouden kunnen storen, van uw grondgebied te verwijderen. De eerlijke reiziger, die zich naar België begeeft, zal zich dus niet meer behoeven te voorzien van eene reispaas, welke een schielm zoo gemakkelijk bekomen kan. Ik herhaal het, deze maatregel doet uw gouvernement een groot voordeel aan en kan niet anders dan het in de algemeene achting verhoogden. Wij hopen dat

de bij de heeren Guizot en Duchatel aangevonden pogingen tot reciprociteit jegens België niet eenen goeden uitslag zullen bekroond worden.

NEDERLAND.

HERTOGENBOSCH 22 Juni.

Heden wordt in de ondergeschikte Kerken der stad de plechtige lijnmis gevierd, voor de rust der ziel van den ontslagen Paus Gregorius XVI. Morgen zal eene plechtige hoogmis verrigt worden, om Gods bijstand af te smeeken in de te doene keus van eenen nieuwen Opperherder der Kerk.

Met algemeen genoege zal voorzeker vernomen worden, dat het reeds door het *Algemeen Handelsblad* en het *Provinciaal Dagblad van Noord-Brabant*, aangekondigd werk van onzer stadgenoot, den heer J. F. Hansse, behelzende eene *analytische opgave* der secretariele en notariële stukken, van de 15e eeuw tot heden, berispende in het archief van de arrondissements-regbank alhier, thans bij den uitgever dezer het licht ziet. Doelloos ware het over het hooge nut van dit werk uittewyden; reeds sedert lang was daaraan de behoefte gevoeld en de algemeene goedkeuring, welke het plan van den heer Hansse te heurt viel, zoodra het bekend werd, doet genoegezaam blijken, dat die ijverige naspoorder eene grootere dienst heeft bewezen aan de talrijke personen die bij de kennis der oude stukken dadelijk belang hebben, of bij voorkomende omstandigheden belang kunnen krijgen. Wij vermeen en dus aan den heer Hansse veilig de verbliffende voorspelling te kunnen doen, dat hij de meest voldoende vruchten zal plukken van den voorzeker ondankbaren en met moeilijkheden bezaaiden arbeid, welchen hij ondernomen heeft, en wenschen hem dit te getuigen, wijl het Z. Ed. naar wij vernemen, de *analytische opgave* strekken, om aan zijn voornemen gevolg te geven van denzelfden nog verder uit te breiden en te volmaken en datgens tot stand te brengen waartoe deze *analytische opgave* moet leiden.

Men schrijft ons uit 's Hage 20 juni. Het mij UEd. niet veel bijzonders. Grooff te kunnen mededeelen; want het is als of ieder een zich terughoudt over de zaak te spreken, Mgr. was reeds twee of drie dagen hier, toen wist ik het nog niet eens.

Z. H. H. heeft gelijceerd bij den H. Ew. heer deken Siegfried, en heeft woensdag ten negen ure in de Molstraat de H. Mis gelezen: en daarna aan de toevallig daar zijnde geloovigen, welke woorden toegevoegd, welke hoofsaken op het volgende wederkomen. De bedank hartelijk alle Catholiken voor hunne gebieden, ten behoeve van mij gedaan, en voornamelijk de Catholiken van Nederland, want het is inzonderheid aan hen te bebeden dat ik mijne behoudene reis toeschrijf; ik verzoek u allen nu evenwel te blijven volharden in het geloof, inzonderheid de kleine kinderen. Dat de *analytische opgave* toch niet ophouden, die kleine gebieden in den mond te leggen, en hen niet te slapen leggen, want het enige woord ten behoeve der voortplanting van het geloof hebben doen stellen, want mijne reis is nog niet afgeroepen, NOG ERNKAAL HOOP IK DE ZIE TE DOORLIEVEN, en einde mijne verlatene schapen weder te vinden, en van waarde te worden te voortbrengen. Ziedaar eenige woorden van *analytische opgave* mede geschied, die toevallig aldaar zijn, want hooften, die is weder vertrokken met het naar Lijk. Het is zonderling dat men niet naar de zaak van heden gevoon stil is, de protestanten verken er volstrekt niet over, ten minste niet in het bij zijn der Catholiken en het schijnt dat de *analytische opgave* niet te gesenen, erubias, zwijgen. Nog eenige uit *analytische opgave* van *analytische opgave* te Gand, geyonden. In yne plaats hebben van kregen de Eerw. Eerw. Beukman, welke

vermen, Professor der Latijnsche taal was in het klooster te Megen.

De heer... is ook naar Lirk en een aantal andere personen uit sHage. Mgr. van Bommel heeft een klooster tot logies der Hollanders doen inrichten, welke de processien met een eigen vaandel mede optrekken.

Een ontzettend geweldige misdad moet dezer dagen onder het naburig Cromvoirt gepleegd zijn. Zie hier de bijzonderheden, welke niet ons daaronder bericht heeft. Twee lage vadzige boeren meens legten in de rogge, toen een kintje, (niet van 7 jaren) daar voorbij kwam, van de school te Cromvoirt naar het ouderlijk huis onder het voirt terugkerende. Zij grijpen het kind aan, slepen het in huis (wie zou het gelooven?) ontkleeden het en slaan het op het naakte ligchaam met brandende honten, die aan den haard liggende waren, zelfs drukken zij het die honten in het vleesch. Toen zij, in hunne wraaste barmhertigheid, dit menschen ontfermt werk verricht hadden, ziedertzich door het bitter geschrei van het kind te laten vermurwen, moet het vooztijns laaghartige beulen nederknielden en daar beloven hen niet te verraden, wyl het zelfs met zijn leven zou moeten bekopen. Het kind bleef allemaal, kintje van 7 jaren, weder te kleeden en beeren zij het kind onder de hevigste smart huiswaarts. Aldaar aangekomen, hield het zich goed, doch toen het des avonds te bed zou gelegd worden ontdekte de moeder zijnen erbarmelijken toestand. Zij begop natuurlijk te vragen, maar het kind verklaarde onder hevig snikken niets te willen zeggen, wyl zij het anders niet zou kunnen zeggen. De vader, die het kind niet wou gelooven, liet het echters, op den 19den van de waarheid voor den dag. Men begrijpt het dat de ouders zich voor den dag van hun kind gebonden achten, en dat de vader is reeds een dier afschuwelijke misdadigers vanankeliek naar deze stad overgebragt. De Missinghe Courant overnemende ons bericht, dat den 18den van de storting van 500,000 voor de storting, het plan van den Noord-Brebandsehen spoorweg voorloopig als vervallen kan beschouwd worden, laat daaronder volgen:

«Het is... het kapitaal van waarburg niet gestant... ter keening gekomen, het is echter onwaar, dat door het niet storten van het gebodend kapitaal de concessie van den Zenuwsk Lirk draascheff en spoorweg zou vervallen wezen; integendeel kan men op goede gronden verwachten dat deze zaak tot een gewenscht einde zal worden afgehandeld.»

Wij lezen in Gazette de Liège: Wij hebben reeds melding gemaakt van het aansaand bezoek der hollandsche Catholijke afgevaardigden, zich naar onze stad begevende ter viering van het zesonderjarig Jubilé. Thans kunnen wij daaromtrent het volgende mededeelen. Gisteren ten 10 ure zijn aangekomen de eerw. heer Ton Dam, pastoor der gasthuizen te Amsterdam, de heer J. van... van... afgevaardigde van... van... van... van Amsterdam, Rotterdam, sHage, sGravenhage, Haarlem, Leiden, Utrecht en Schiedam, die ons aan te kondigen dat de hollandsche pelgrims van sHage en Leiden zullen komen. Zij hebben tevens aan het Aartsbroederschap van het H. Sacrament, kennis gegeven, dat op dien dag overhandigd zal worden een prachtig vaandel, (1) met goud geborduurd, als bewijs van goddienstige deelneming. De leden van het Aartsbroederschap zullen de fronge pelgrims te moeten gaan tot H. Krans... zal de inzegening van het aangebuden vaandel plaats hebben en zal de stoet zich in... naar de... Maartenskerk begeven, den... dag, tusschen 21 juni, zullen de hollandsche pelgrims deel nemen aan de processie.

Wij bekeunen gaarne dat het bezoek der hollandsche pelgrims ons alleraangenaamst is. Toen ten gevolge der gebeurtenissen van 1830, de scheiding van België in Noord-Nederland plaats had, werden vele bijzondere vriendschappelijke banden verbroken, doch die scheiding was vooral bedroevend voor de hollandsche catholijken: zij gingen met biters tranen gepaard. De heer de Gerlach heeft in zijne geschiedenis van het koningrijk der Nederlanden, eenige dier hartverscheurende tooneelen geschetst, welke hij in 1830 te sGravenhage bywoonde. Maar al hebben de staatkunde en de nationale belangen ons van elkander gescheiden, wij blijven nog verbonden door het geloof en de goddienstige broederschap. De catholijken van Holland zullen ons dus welkom...

Hierbij zijde sHeerenhage... brand gesticht geworden. Volgens de voorloopige berichten, was dezelve in den avond van den 18den in een schuurtje bij zekeren slagter ontstaan en had zich van daar spoedig verspreid, zoodat niet minder dan 17 huizen benevens eenige schuren geheel in de asch gelegd waren, waarvan de bewoners bijna niets hadden kunnen redden. De uit het naburige Eindhoven alsmede uit Emmerik (ter hulp) geaerde brandspuiten, hadden veel bijgedragen tot den verdoogen voortgang der flammen te stuiten.

Men heeft int en... sHage opgemerkt, dat men zich thans schijnt schuldig te maken niet alleen voortdurend aan het snoeijen van stekken van s150 en s200, maar ook van die van s130 (zes-en-twintigen).

sHAGE 18 juni. De koning is gisteren morgen ten 5 ure met een extra veldtocht, van hier naar Amsterdam en Utrecht naar Arnhem... ure aankwam, en van waar Hoogdezelve, na door de heeren Staatsraad, Gouverneur van Gelderland, den Burgemeester van Arnhem en den provinciale Commandant van Gelderland en Overijssel verwelkund te zijn geworden, zich onmiddellijk met rijtuig naar het Lou heeft begeven, om aldaar het feest der verjaring van H. K. H. Mevrouw de prinses van Oranje door Hoogdezelve tegenwoordigheid te verhoogen, en de goede gecostumeerde valkenjagt, die bij deze gelegenheid zou gehouden worden, bij te wonen. De toeyloed aldaar van eenenlijke rezedelingen is zeer groot; onder anderen werden de hertog en hertogin van Leeds uit Londen verwacht. H. M. is reeds heden morgen ten 10 ure alhier terugkeerd.

Men verneemt dat Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden, li. zaterdag, zijnde zijn verjaardag, van Z. M. den koning ten geschenke heeft ontvange het prachtig gebouw aan het einde van het Voorhoet, welke hoort hebbende aan wijlen Zijne Exc. den heer Verstolk van Svelen.

Op maandag den 6 july aansaande zal te sGravenhage aan het ministerie van hollandsche zaken, onder nadere gerechtiging bij inschrijving en opbod, in twee personen worden aansaande het herstellen, alsmede het onderhoud tot 1 mei 1847 van al de reeds volloide werken tot de inrichting van het Haarlemmermeer, en het verhoogen en aanprullen brengen van het gedeelte der bedijking voor den polder Rietwijker-Oord, van het schijnt te worden de aanbidding van het Nieuwenkerk, bij een lefte van ongeveer 1650 el.

LYDEN 19 juni. De vrijdag heeft de afronding bank uitspraak gedaan in de zaak der nachtwachts, enz., en heeft de beschuldigten Robert en Dofstier veroordeeld tot 4 maanden gevangenisstraf en / 25 boete, en de negen agenten van politie vrijgesproken.

LATERE BERIGTEN.

Van de Italiaansche grenzen meldt men dat het cabinet van Weenen zich niet vereenigd heeft met het voorsel der Sardijnische regering, om hetusschen beide landen gerezen geschil aan de uitspraak eener goote mogendheid te onderwerpen. Oostenrijk wil de zaak door speciale commissarissen beslist zien. Dezelfde correspondentie zegt dat de geest op vele plaatsen van Italië bezingheid verwekt. Reizigers doorstropen het land en verspreiden geschriften, die ten doek het bijzondere ontevredenheid te voeden en alles tot eene aansaande beweging voor te bereiden.

De pruisische dagbladen deelen de langgerekte en niet beduidende rede mede, welke de minister Eichhorn uitgesproken heeft bij de opening van de nationale synode van Berlijn. Deze redevoering behaet niets merkwaardigs dan hare uiteenzetting van aanleiding, waarin gezegd wordt dat sedert eenigen tyd de getrouwe aanklevers van de evangelische kerk met angstvolle bezingheid het oog op haar werpen. Meer en meer zagen zij alle kenmerkens van leven te verdwynen, en waaraan enige beweging van leven zigbaar was. Bestand dezelve in eene strekking tot herstel, tot afscheiding der gemoederen, of in pogingen om eene gemeente te stichten zonder grondslag, zonder steunpunt en dus zonder gevolg. Het overige der ministeriele rede beveelt slechts de ondeelinge liefde aan, over geloofsregelen wordt geen woord gesproken.

De fransche Kamer der Afgevaardigden heeft in de zitting van 19 de beraadslaging over de begraafing van ontvangers begonnen en bijna geheel ten einde gebragt.

In de Pairskamer heeft de prins de la Moskowa zich verzet tegen de onwaardige gelijkstelling, welke de hertog Pasquier geschenen had daar te stellen tusschen de veroordeeling van den Maarschalk Ney (des prinses vader) en Lecomte. De Kamer heeft hem in stilte aanthoord en aan niemand het woord vergund na dien zoon, die de nagedachtenis zijns vaders kwam wreken. De hertog Pasquier (voorzitter der Pairskamer) heeft de onbedachte woorden, welke hij uitgesproken had snich staande gehouden, noch verdedigd, noch teruggenomen. Hij heeft zich verdedigd in een taalrijke Marsvarede rede, zijne ambtgenooten aan te bevelen het stilzwigen te bewaren over zondanige hunner beraadslagingen, welke geheim moeten blijven.

Men schrijft uit Marseille 18 juni: De Kardinaal Meara, deken van het H. Collegie, is aan eene beroerte overleden. De tijding daarvan is zaterdag uit eene geloofwaardige bron te Marseille aangebragt. Men wist reeds sedert eenige dagen dat Z. Em. ziek was en het Conclave niet zou kunnen bijwonen.

Mengelwerk.

HET CONCLAVE.

De stemming en de toetreding hebben tweemaal ten daags plaats: ten negen ure des morgens, na de mis, en in den namiddag van half zes tot zeven ure. Men vergadert in de Pauluskapel, welke op eene bijzondere wijze voor die bijeenkomsten is ingerigt. Een wijd gordijn van paarsche zijde scheidt het achterst gedeelte af van dat alwaar het H. Collegie zitting houdt. De schilderij van het sHagel steit de fierderdaling van den H. Christ over de Apostelen voor; op de trappen van hetzelfde altaar, aan den kant van het Evangelie, is de zetel geplaatst, waarop de gekozen Paus plaats moet nemen, om de eerste hulde der Kardinalen te ontvangen. Elke Kardinaal heeft zijnen afzonderlijken troon, overdekt door een hemel, welke zoodanig ingerigt is, dat dezelve kan nedergelaten worden zodra de naam van den nieuwen Paus uit de stemmen gekomeu is. Voor elken troon staat eene tafel, overdekt met zijde van dezelfde kleur als de hemel: namelijk groen, wanneer de Kardinaal van voorgaaren tijd verheven is, en paarsch wanneer hij door den overledenen Paus benoemd is; op de tafel zijn met de uiterste zorg de stembriefjes gereedgeschikt in derzelver gesacereerden vorm, met zegels, lak en alle noodige schrijfbuiscen. De Kardinalen nemen plaats.

even als in de pausselijke kapel, naar rang van anciënniteit, volgens de orde waartoe zij behooren; hunne zetels vormen een open vierkant om het altaar. Zoo andere zetels met een gelijk getal tafels staan in het midden voor de nog niet aangekomen Kardinelen of voor degenen die zouden weeten door hunne naastzittende gezien te worden, bijaldien zij op hunne plaatsen schreven. Het beheeft niet gezegd te worden, dat de Kardinelen alleen in de Pauluskapel aanwezig zijn, op het oogenblik der stemming. Mgr. Sacristi, prefekt der pausselijke kapel, leest dagelijks de mis voor het H. Collegie; hij heft den *Veni Creator* aan, en wanneer de laatste geheden verrigt zijn, verlaten al de prelaten, die tot het Conclave behooren en de ceremoniebesters de kapel en een der Kardinelen gaat in persoon de deur sluiten. Wanneer de stemming, welke omstreeks twee uren duurt, afgelopen is, geeft de Kardinaal-Deken het teken; al de Kardinelen staan op en de eerste die aan de deur komt, trekt aan het koord eener schel, welke uitkomt in de hertogelijke zaal, alwaar de conclavisten en de bedienden zich bevinden. Wij hebben reeds gezegd dat twee derde der stemmen van de tegenwoordig zijnde Kardinelen noodig zijn om eene verkiesing geldig te maken; zoolang deze uitkomst niet verkregen is, wordt de stemming voor nietig verklaard en de stembriefjes worden met vuchtig stroo verbrand onder eenen kleinen schoorsteen, die zich achter het altaar bevindt. De rook, die langs eene buis naar buiten trekt, boven den grooten buitenbalkon, is voor de menigte nieuwsgierigen, die tweemaal daags, tegen twaalf en zeven ure, op het plein van het Quirinaal zamenvloeyen een stellig berigt, dat er nog geen Paus gekozen is.

In den tusschentijd der twee stemmingen kunnen de Kardinelen zich naar welgevallen bezig houden; zij mogen op de binnenplaatsen van het paleis wandelen, elkander bezoeken en aan de deuren van het Conclave de personen ontvangen, die hen van buiten komen bezoeken. Maar bij het derde uur van den nacht, na het driemaal herhaald teken, door den ceremoniemeester gegeven, moeten alle Kardinelen zich weder naar hunne cellen begeven. In hunne bijzondere gesprekken beraadslagen zij over de aanspraken der Kardinelen, die het meest vooruitzigt hebben, om op den pausselijken zetel verheven te worden. Die geheime onderhandelingen, dat heen en weder gaan, die strijd tusschen afwijkende opinies, die wederkerige toenaderingen, die soms langdurige weifelingen, die verloren of gewonnen stemmen, maken het dramatisch en zuiver menschelijk gedeelte dezer heuge Vergadering uit. Het is hier de plaats, dat schoone woord van Fenelon te herhalen: *De mensch gaat zijn weg en God leidt hem.* De H. Geest houdt niet op zijne Kerk bij te staan, en wij hebben de stellige overtuiging, dat hij al de heimelijke aanslagen, zoo zij mogten bestaan, zal verijdelen of doen strekken tot de keus van den waardigsten Opperbader.

Het is gebruikelijk dat de catholische souvereinen eenen buitengewonen ambassadeur benoemen, bij het Heilig Collegie, gedurende het openstaan van den H. Stoel. Deze diplomatieke afgevaardigde begeeft zich met eene buitengewone praal naar het Conclave ter audientie, om de brieven van zijnen soeverein te overhandigen. Eerst laat hij de kardinelen verwittigen en rigt zijne uitnodigingen aan het corps diplomatique, den afdel, de roomsche prelaten, de vreemde persoonlijken, die zich te Rome bevinden, en dit talrijk gevolg begeleidt hem in dit plechtig bezoek. De stoet is buitengewoon prachtig; hij bestaat uit een aantal rijtuigen van den ambassadeur, schitterend van vergulde en omringd van lakken in groote liverie, waarvan eenigen de paarden bij den tuim leiden. De Kardinelen, die een bijzonder belang van achting aan den ambassadeur willen geven, zenden een

hunner rijtuigen bij den stoet met gala-liverie. De ambassadeur wordt ontvangen door den *majordomo* en den maarschalk van het Conclave; hij wordt met zijn talrijk en schitterend gevolg binnengeleid tot aan den ingang der kapel, alwaar de Kardinelen vergaderd zijn, en waarvan hij door een hek afgescheiden is. Hij maakt eene kniebuiging, overhandigt zijne geloofsbriefjes, waarvan de Secretaris van het Conclave de zegels verbreekt en spreekt eene redevoering uit, welke de budsté kardinaal-bischop befast is te beantwoorden. Na deze officiele aanspraken, naderen de Kardinaal-Deken en de andere leden van het Heilig Collegie, die den ambassadeur wenschen te spreken, beurtelings het hek. De stoet keert in dezelfde orde naar het paleis der ambassade terug, alwaar des avonds een prachtig feest wordt gegeven. De redevoeringen, in die plechtige audientie door de ambassadeurs voor te dragen, worden in het latijn gehouden, de ambassadeur van Frankrijk is de enige, die de zijne in de franche taal houdt.

Gedurende het openstaan van den apostolischen Stoel berust het gansch oppergezag bij het Heilig Collegie, dat hetzelfde uitoefent door eene commissie, bestaande uit drie leden, genomen uit de drie rtingen der kardinaal-bischoppen, priesters en diakenen. Deze hooge commissie wordt alle drie dagen vernieuwd en is telkens op dezelfde wijze daargesteld, uit eenen kardinaal van elken rang; hij wordt van anciënniteit. De bediening van Secretaris van Staat houdt, dadelijk bij het overlijden van den Paus op.

Wij zullen voortgaan met onze bijzonderheden te leveren over alles, wat te Rome plaats heeft gedurende het Conclave, tot op den dag der verkiesing van eenen nieuwen Paus.

(Verpog hierna.)

Advertentien.

De Notaris VAN DE VEN, gevestigd te Hertogenbosch, zal op Donderdag den 25 Junij 1846 des voormiddags ten 10 ure, in het Veehuis te Engelen, over het Saisoen van 1846, publiek verpachten:

Ruim veertig Bunders HOOLAND, gelegen in den Boides van Engelen.

Een der Notarissen, te Eindhoven residentende, zal ten verzoeke der Erfgenamen van wijlen den heer HENDRICUS BEENS, in 1809 Tin- en Loodgieter te Eindhoven, in het openbaar verkoopen:

1e Kaop. Eene HUIZINGE met ERF en TUIN, staande en gelegen te Eindhoven in de Regestraat, van ouds genaamd het Zwarte Lam, waarin de overledene en zijne ouders verdeelig het beroep van Tin- en Loodgieter hebben uitgeoefend en de winkel daarvan hebben aangehouden, bij het Kadaster bekend onder Sectie A. Nos. 518 en 519, groot 6 Roeden, 58 Ellen.

In gebrek te worden 8 dagen na de finale verkooping.

2e Koop. Eene erfelijke en jaarlijkse KOFFER-RENTEN, van 9 Mudden, 5 Schepels, 1 Kep en 2 Maatsje Rogge staande thans ten laste van het Klooster ten Hage met aanhoorige GRONDEN onder Waensel.

Deze Verkoop zal geschieden te Eindhoven in het Haagsch-Koffijhuis bij C. PIETERS, provisioneel op Woensdag den 1 Julij 1846 en final 14 dagen later, dus op Woensdag den 25 Julij 1846, telkens des namiddags ten 6 ure.

Zellende op den dag der finale veiling, des morgens ten 9 ure, een aanspraak worden gemaakt ten Steshuise van genoemden Heer BEENS met de openbare Verkoop van de Lood- en Tin-gieters Gereedschappen, nieuwe Tinnen spoorwerpen, Lood en den geheelen Inboedel, breeder bij afzonderlijke bekendmakingen omschreven.

A. VERHAGEN, Notaris te St. Michaels-Gestel, zal, ten verzoeke van den Heer V. V. G. Meer H. F. Bards de SENARGLENS DE GRANT publiek verpachten:

Op Dingsdag den 30 Junij 1846, ten huize van H. VAN AGGELEN, te Halder, onder St. Michaels-Gestel.

49 Perceelen HOOLAND, gelegen omtrent Kasteel van Haanwijk, onder St. Michaels-Gestel, en

Op Vrijdag den 3 Julij 1846, ten huize van J. HANNES WOITERS, te Halder, voornamelijk

38 Bunders HOOLAND, gelegen op Oud-Berlaad onder St. Michaels-Gestel en Vught.

Tenzelven dage en plaatse voor de Heeren F. V. LANSCHOT, M. J. GOOYARTS en Mr. P. V. HELLOUW, te 's Bosch.

64 Bunders HOOLAND, gelegen op Oud-Berlaad in de Morgen en in het Boobroek onder St. Michaels-Gestel, en

Telkens des namiddags ten 4 ure.

Bij den Drukker en Uitgever dezer is van Pers gekomen, en verkrijgbaar:

Analytische Opgave

Secretariële en Notariële

PROTOCOLLEN,

VAN HERTOGENBOSCH.

J. F. HANSSE.

Hetzelve is mede verkrijgbaar bij de voornamelijkste Boekhandelaars te 's Bosch, alsmede bij Boekhandelaars VAN GULICK en HERMAN te Breda, K. VAN DER BEEK te Grave en VEERMAN te Heusden.

Bij G. B. VAN GOOR, te Gouda, is op den van de Pers gekomen:

I. P. VAN DER BURG, Eerste Grondbesitter der Nieuwlandse, 2, 3 Stukje, 1 en 2 ged. met 113 fraai gezeichnete Figuren.

Dit conspokenlyke en geschiedkundig werkje is ook door alle Tijdschriften ruiterschoots aanbevolen.

Handen Graote en goedkope

SCHOOL OF WANDKAAR

VAN HET

Koningrijk der Nederlanden en het Groot Hertogdom Luxemburg.

DOOR

P. VAN DER BURG.

Prijs in Bladen gekleurd f 4.80, op Katoen en rollen.

Deze door HOOGERHAND aanbevolene en door Scholen onmisbare KAART mag in de soort genoemd worden.

III. Over de gemeente dat Buisson van GYSELLEN kost diecielen handen door zenen wmaligen doctant.

Graanmarkt

van de HERTOGENBOSCH, Vrijdag en Zaterdag 19 en 20 Junij. ROGGE f 2.35 a f 7.50 a f 8.00, BOEKWIT f 6.35 a f 7.35 a f 7.85, HAVER f 3.00 a f 3.75.

Beurs van Amsterdam.

Zaterdag 20 Junij ten vier ure. W. S. 24 pCt. 60. Dit 3 pCt. 73. Eerste Cpt. 99. Am. Suid. 3 pCt. 88. 2. Handels. 110. 1944. 4. 110. Coupou. 182. 2. 31. Port. te Lond. 3 pCt. 50. 4. 48. 49. De Sticht. en Co. 55.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.